

Til lovforslag nr. L 240. Betænkning afgivet af Kulturudvalget den 22. maj 1996

Betænkning

over

Forslag til lov om litteratur

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til kulturministeren, som denne har besvaret skriftligt. To af udvalgets spørgsmål til kulturministeren og dennes besvarelse heraf er optrykt som bilag til betænkningen.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Danske Skønlitterære Forfattere,
Foreningen af danske Kulturtidsskrifter og
Repræsentanter for Kulturministeriets litteraturpolitiske arbejdsgruppe.

Der er af kulturministeren stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Kulturministeren har stillet ændringsforslag om, at Litteraturrådet ikke skal fungere som en særlig høringsinstans for Kulturministeriet vedrørende biblioteksafgiften.

I denne forbindelse har kulturministeren oplyst følgende om den forestående revision af loven om biblioteksafgift af 1991:

Efter loven skal forslag til revision fremsættes i folketingssamlingen 1996-97. Et forslag agtes fremsat tidligt i samlingen, således at det kan træde i kraft pr. 1. januar 1997, det vil sige samtidig med udløbet af den overgangsfase, som loven indeholder. Lovforslaget vil bestå af to elementer, nemlig afskaffelse af den nuværende undergrænse for beløb, som udbetales i biblioteksafgift til de berettigede, og ophævelse af revisionsbestemmelsen.

Men herudover er det hensigten at nedsætte en arbejdsgruppe med den opgave at analysere

virkningerne af loven om biblioteksafgift. Tidshorizonten for dette arbejde bør være ét år. Gruppen tænkes sammensat af personer fra de organisationer, der repræsenterer de berettede forfattere, oversættere osv.

På baggrund af henvendelse fra Foreningen af danske Kulturtidsskrifter har kulturministeren tilkendegivet, at Kulturministeriets tidsskriftsstøtteordning vil fortsætte uændret i resten af beskikkelsesperioden for tidsskriftstøtteudvalget, der udløber med udgangen af 1997. Litteraturrådet skal i mellemtiden gennemføre en evaluering af ordningen.

Da lovforslaget først forventes at træde i kraft i løbet af 1996, vil det beløb, der i 1996 overføres til Litteraturrådet fra finansloven 1996 § 21.21.05.10. Kunstnerstøtte, udgøre 3,0 mio. kr.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et mindretal inden for flertallet (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) forstår Foreningen af Skønlitterære Forfatters bekymring for »indav« i Litteraturrådets sammensætning. Bekymringen udspringer af muligheden for genbeskikkelse af rådsmedlemmer.

Mindretallet finder det nødvendigt, at alle parter nøje følger udviklingen med henblik på at tage affære, hvis det går galt.

Et mindretal (Venstres, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et flertal inden for mindretallet (Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget) kan ikke tilslutte sig lovforslaget, der vurderes som helt overflødig.

Venstre og Det Konservative Folkeparti har lagt vægt på, at både forfatter- og forlagsorganisationer stærkt har modsat sig etablering af et centralt Litteraturråd. Flertallet inden for mindretallet har ligeledes noteret sig, at de nugældende litteraturstøtteordninger fungerer tilfredsstillende, og lægger vægt på, at administrationen af disse inddrager et større antal personer, hvorved risiko for klinedannelser undgås. Venstre og Det Konservative Folkeparti lægger endvidere vægt på, at forlagsbranchen direkte frabeder sig statsstøtte. Lovforslaget rummer risiko for en u hensigtsmæssig overmætning af det danske bogmarked.

Ændringsforslag

Af *kulturministeren*, tilrådt af et flertal (S, SF, RV og CD):

Til § 1

1) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2.* Lovens virkeområde er dansk og oversat skønlitteratur, herunder prosa, lyrik, dramatik, børne- og ungdomslitteratur samt almen kultur- og faglitteratur.«

Til § 2

2) 3. pkt. udgår.

Hanne Andersen (S) fmd. Søren Hansen (S) Eva Fatum (S) Poul Qvist Jørgensen (S)
Peder Sass (S) Margrete Auken (SF) Elsebeth Gerner Nielsen (RV) Aage Frandsen (SF)
Peter Duetoft (CD) Ester Larsen (V) Helge Sander (V) Lars Løkke Rasmussen (V) nfmd.
Hans Christian Schmidt (V) Torben Rechendorff (KF) Agnete Laustsen (KF)

Brian Mikkelsen (KF) Ole Donner (DF)

Fremskridtspartiet og Enhedslisten havde ikke medlemmer i udvalget.

Til § 3

3) *Stk. 1* affattes således:

»Litteraturrådet består af 5 sagkyndige medlemmer, der beskikkes af kulturministeren for en periode af 4 år. 2 af medlemmerne udpeges af Dansk Forfatterforening og Danske Skønlitterære Forfattere i fællesskab, og 3 medlemmer udpeges af kulturministeren. Umiddelbar genbeskikkelse kan ikke finde sted.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget har til formål at præcisere litteraturlovens virkefelt således, at også almen kultur- og faglitteratur er omfattet.

Til nr. 2

Bestemmelsen om at tillægge Litteraturrådet en funktion som særlig høringsinstans vedrørende spørgsmål om biblioteksafgiften foreslås udtaget. I stedet er det hensigten at nedsætte en arbejdsgruppe med den opgave at analysere virkningerne af loven om biblioteksafgift.

Til nr. 3

Med henblik på at imødekomme de 2 forfatterforeningers ønske om at kunne indstille medlemmer til Litteraturrådet foreslås det, at de 2 foreninger i fællesskab udpeger 2 medlemmer til rådet. De pågældende medlemmer skal have en bred indsigt i de litterære områder, som loven omfatter, dvs. prosa, lyrik, dramatik, børne- og ungdomslitteratur samt almen kultur- og faglitteratur. De 2 forfatterforeningers indstilling skal afgives under iagttagelse af lov om ligestilling.

To af udvalgets spørgsmål til kulturministeren og dennes besvarelse heraf*Spørgsmål 26:*

»Vil ministeren overveje at stille ændringsforslag, således at den ydede støtte garanteres tilbageført til den samlede pulje, såfremt de litterære projekter giver overskud, således at der er tale om underskudsgaranti og ikke direkte støtte? Baggrunden for spørgsmålet er, at en underskudsgaranti kan betyde, at bliver udgivelsen en succes, føres den økonomiske støtte tilbage og kan stilles som garanti for et nyt projekt, hvorved de økonomiske ressourcer udnyttes optimalt og man undgår at støtte personer, hvis projekter kan gennemføres uden støtte.«

Svar:

Ministeriet finder det ikke muligt umiddelbart at tage stilling til spørgsmålet. Ministeriet vil imidlertid anmode Litteraturrådet om at tage spørgsmålet op til drøftelse og komme med et udspil i forbindelse med udarbejdelsen af

den aktivitetsplan, rådet i henhold til lovforslagets § 5, stk. 1, skal afgive til Kulturministeriet forud for finansåret 1997.

Spørgsmål 27:

»Vil ministeren overveje at stille ændringsforslag til lovforslaget således, at den ydede støtte kun skal kunne gives til forlag og ikke til enkeltpersoner? Baggrunden for spørgsmålet er, at støtten kan være en økonomisk opmuntring til de små forlag, der yder en indsats for den smalle litteratur. Samtidig tilskyndes de store forlag til at udgive smal litteratur, hvis de skal have del i rådets økonomiske midler.«

Svar:

Ministeriet vil anmode Litteraturrådet om også at tage dette spørgsmål op i forbindelse med den aktivitetsplan, der er nævnt i svaret på spørgsmål 26.